

nam to možjé, kateri znajo rastline v njih obstojne dele razkrojevati, povejo, da

|                                             | gnjilca | fosforne<br>kisline | pepé-<br>lika  | apne-<br>nice in<br>lojnice | kreme-<br>na  |       |
|---------------------------------------------|---------|---------------------|----------------|-----------------------------|---------------|-------|
| smreka (80 let stara)                       |         |                     |                |                             |               |       |
| ima . . . . .                               | 3       | $\frac{1}{4}$       | $\frac{1}{2}$  | $\frac{1}{4}$               | $\frac{1}{4}$ | funt. |
| bukev (100 let stara)                       |         |                     |                |                             |               |       |
| ima . . . . .                               | 5       | 1                   | $1\frac{1}{2}$ | $5\frac{1}{2}$              | 1             | "     |
| Senó in otava ima . .                       | 14      | 6                   | 17             | 8                           | 20            | "     |
| Pšenica zrela (zrnje<br>in slama) ima . . . | 10      | $4\frac{1}{2}$      | $5\frac{1}{2}$ | $3\frac{1}{2}$              | 20            | "     |
| Rž zrela . . . . .                          | 9       | $4\frac{1}{4}$      | $6\frac{1}{2}$ | $3\frac{1}{4}$              | 18            | "     |
| Ječmen, zrel . . . .                        | 11      | $4\frac{3}{4}$      | 7              | $5\frac{1}{4}$              | 20            | "     |
| Oves, zrel . . . . .                        | 10      | $4\frac{1}{2}$      | 7              | $4\frac{1}{2}$              | 21            | "     |
| Grah, zrel . . . . .                        | 21      | $5\frac{1}{2}$      | 11             | 16                          | 2             | "     |
| Krompir, zrel . . . .                       | 16      | $6\frac{1}{2}$      | 22             | 11                          | 3             | "     |
| Pesa, zrela . . . . .                       | 18      | 4                   | 21             | 7                           | 2             | "     |
| Detelja v cvetji . . .                      | 20      | $5\frac{1}{2}$      | 20             | 20                          | 2             | "     |

Iz tega je očitno, kako nekateri sadeži veliko več ali manj gnjilca in imenovanih družih redivnih stvari potrebujejo, — vidi se, da les v gozdu je z najmanjšo mero zadovoljen, za tem žita, ki imajo veliko manj vseh tistih reči v sebi, kakor jih ima grah, krompir, pesa in detelja.

Če še eno stopinjo dalje storimo in prašamo možé, kateri so obstojne dele rastlin preiskavali v različnih dobah njih rasti, bomo zvedeli, da za dodeljanje semen se največ gnjilca in fosforne kisline potrebuje; v perji in steblih je največ apnice, lojnice in pepélika, v travah in žitu tudi kremenca; največ pepélika (potašelja) je pa v krompirji, pesi in družih mesnatih koreninah. Dokler so rastline mlade, so bogatejše gnjilca in fosforne kisline, kakor bolj stare; te pa imajo spet več gnjilca iz omenjene kisline v sebi, kakor popolnoma zrele. Mlade rastline imajo za tega voljo več živeža v sebi, kakor stare. Kedar rastlina cvetè in zoreti začenja, se gnjilec in fosforna kislina potegneta v cvet, pozneje v seme, in od tod pride, da obožajo potem korenike, stebila in perje. V zemljo ne gre nič nazaj, kar je rastlina enkrat v-se vzela.

Po izvedbi teh skušinj in preiskav si bomo prizadajali razložiti opeševanje zemljišč.

(Dalje in konec.)

## Gospodarske skušnje.

*Kakošna sadna drevesa pozebejo poprej kakor druga?*

Kolikor bolj so dozorele enoletne mladike, tem manjša je nevarnost, da bi pozebla drevesa. Čem bolj gorko in suho je bilo poletje pred zimo, tem manjša je nevarnost, da bi pozebla drevesa zato, ker ravno od poletne toplote je odvisna stopinja zrelosti enoletnih mladik. Mokra poletja napravljajo tedaj večo nevarnost za pozebljenje dreves. Res je sicer, da hudi mraz izjemno tudi popolnoma zreli les pomori, al k sreči takih nenavadnih mrazov pri nas navadno ni.

## Živinozdravniška skušnja.

*Difteritis pri teletih.*

Tisto strašno nevarno vratno bolezen novejšega časa, kateri je difteritis imé, človeka zlasti pa otroke hitro umori in je zelo nalezljiva, je — kakor časnik Bukovinske kmetijske družbe poroča — dr. Dammann pri teletih neke grajščine zapazil. Dr. Dammann je na žleznati koži neba, nosnih votlin in še družih delih gobca našel po mikroskopični preiskavi take premembe, kakor jih popisujejo zdravniki pri otrocih. Tudi kožica

med parklji ni bila zdrava in pljuča so bila sém ter tje gnojna. Dr. Dammann je nalašč materijo vcepil nekemu popolnem zdravemu teletu in ga prestavil v poseben hlev. Tudi to tele je kmalu zbolelo za difteritno vratnico, pa se po primernih zdravilih v treh tednih ozdravilo. — Grajščinski inšpektor, kateri je ozdravljanje zdravnikovo nadzoroval, je pa tudi za to vratno boleznijo (difteritis) zbolel. Dr. Dammann, oprt še na več družih skušinj, trdi, da se difteritis prav pogostoma nahaja pri teletih, od katerih se, ker je zelo nalezljiva, lahko na človeka prenese. (Mi ne bi prisegli, da je vse tu rečeno resnično; vsaj je to prvič, kar beremo, da so ljudje po teletih difterijo nalezli.)

## Politične stvari.

### Enajsta ura bije!

Vojska v Turčiji je pri kraji, zdaj se utegne pričeti boj zavoljo Turčije, kajti da se ima ta država razbiti na kose, o tem ni nobenega dvoma več.

Kakor vsaka velika vojska, se ima tudi ta končati z nekako konferenco, to je, shodom Evropskih velikih oblasti. Kje bode ta shod, to še ni določeno. Le to je zdaj že gotovo, da na Dunaji ne bo; Rusija namreč ne mara Dunaja — ne da bi se ga bala, ampak zato, ker želi, da bi se posvetovanje vršilo brez vsakega nepotrebnega, posebno Magjarskega vpliva in se končalo kar najhitreje mogoče. Zato bo Gorčakov izbral si gotovo kak tih kot daleč od ropota vojnega in političnega v kaki manjši in neutralni deželi — govori se že o Lausani ob Genevskem jezeru v Švici.

Načrt, na čegar podlagi se bo vršila konferenca in sklepal mir, smo v zadnjem listu že površno objavili. Pred konferenco pridejo vprašanja zaradi nove vravnave Turških dežel, ker je Rusija privolila v njo le pod tem pogojem, da se osvobodé kristjani in sklene mir na trdnih podlagah. Za vse to hoče imeti pritrjenje vse Evrope. So pa razen tega še tudi vprašanja, ki ne morejo biti predmet konference, ampak le predmet določil med Rusijo in Turčijo; to je namreč odškodovanje za vojne stroške, ki jih bo plačala Turčija ali v denarji, blagu, ali pa tudi z deželami.

Glavna razprava pri konferenci bo gotovo sukala se krog iztokov Donave in o Dardanelih, ker to vprašanje zadeva res skoro vse Evropske države. Vsakako pa se tudi o tem mora pripoznati prva beseda Rusiji, ki si je to pravico kupila s toliko denarnimi stroški, s toliko krvjo. Za to svojo pravico se bo Rusija tudi res potezala z vso silo; porok temu so besede cara Ruskega o paradi v Petrogradu, ki je rekel, „da je Rusijo trdna volja, celó vsej Evropi vkljub obdržati to, kar si je v boji pridobila.“

Vendar navedene Evropske konference menda ni pričakovati še tako naglo, kajti zdaj mikajo svet vse druge dogodbe. Rusi stojé pred Carigradom in utegnejo vkljub premirju marširati v mesto. Siloma tega ne bodo storili zdaj, ko ste Rusija in Turčija ustavili boj. Če v Carigrad gredó Rusi, se bo to zgodilo iz družih vzrokov: ali jih bo sultan poklical sam za svojo lastno in kristjanov varnost, ali pa bodo šli v mesto za to, ko utegnejo Angleži, Lahji, Francozi s svojimi ladijami priti pred-nj. To se do zdaj še ni zgodilo; al slišati je vendar, da je šlo nekaj vojnih ladij Angleških in Francoskih tje — češ, da branijo svoje podložne, ako bi se v mestu pričela kaka revolucija. Če bi pa šle vse Evropske moči pomagat v tem Turčiji, potem neha biti ona samostojna država, prišel je tedaj čas, da razpade.